

ADAPTACJA REGIONALNEGO KOMPLEKSU BEZPIECZEŃSTWA W OBLICZU ZMIAN KLIMATU NA PRZYKŁADZIE ARKTYKI

Powodem podjęcia tej tematyki badawczej była świadomość, iż Arktyka jest obszarem gdzie od wielu lat można zaobserwować postępujące zmiany klimatyczne skutkujące m. in. topnieniem pokrywy lodowej na Oceanie Arktycznym. W związku z tym państwa posiadające tam swe terytoria uzyskują dostęp do znajdujących się tam surowców energetycznych: ropy naftowej, gazu ziemnego czy rud metali wykorzystywanych do produkcji nowoczesnych maszyn i urządzeń. Ponadto brak lodu pozwoli na rozwój żegluga morskiej w Arktyce, który skróci drogę transportu towarów z Azji do Europy nawet o 6 400 km. Sytuacja ta powoduje, że między państwami, które mają tam swoje interesy, może dojść do konfrontacji. Ponieważ część z nich to mocarstwa światowe, dlatego ewentualny konflikt stanowiłby globalne zagrożenie. Z drugiej strony państwa arktyczne współpracują ze sobą w celu podniesienia poczucia bezpieczeństwa aby przeciwdziałać zagrożeniom i wyzwaniom, które powstały w skutek zmian klimatu. Dzięki tym relacjom, państwa regionu doprowadziły do powstania międzynarodowego systemu bezpieczeństwa w regionie, który można określić jako regionalny system bezpieczeństwa (RKB). Zagadnienie to nie zostało jeszcze zbadane i wiedza na ten temat jest w Polsce mała. Ponadto, jeszcze nikt nie zajął się specyfiką ewolucji RKB wobec zmian klimatu, dlatego będą to pionierskie badania.

Celem projektu jest ustalenie w jaki sposób dokonuje się transformacja regionalnego kompleksu bezpieczeństwa w Arktyce w obliczu wyzwania jakim są zmiany klimatu na początku XXI wieku.

Zmiany klimatu wymuszają działania zmierzające do przystosowania się do nowej rzeczywistości. Jest to warunkiem przetrwania i bezpieczeństwa. **Najważniejsze spodziewane efekty badań obejmują** zdobycie informacji na temat jak RKB adaptuje się do nowych sytuacji powstałych przez działanie zmian klimatu, w jaki sposób się to objawia -czy relacje w Arktyce między państwami są w większości oparte na rywalizacji czy na współpracy, jakie kontakty rozwijają się mocniej: gospodarcze, militarne, polityczne, środowiskowe czy społeczne. Ponadto spodziewane jest poszerzenie składu sektorów tworzących regionalny kompleks bezpieczeństwa o sektor multidomenowy, czyli łączący w sobie relacje, które można jednocześnie przyporządkować do co najmniej 2 "specjalistycznych" sektorów np. politycznego i gospodarczego. Zbadane zostaną przykłady takich relacji. Dodatkowym efektem będzie możliwość stworzenia uniwersalnego schematu pozwalającego przewidywać jak będą adaptowały się regionalne kompleksy bezpieczeństwa w innych częściach świata pod wpływem zmian klimatu i przeciwdziałać pojawiającym się niebezpieczeństwom.

Opis badań obejmuje stworzenie teoretycznego modelu przystosowywania się regionalnego kompleksu bezpieczeństwa do wyzwań o charakterze globalnym jakim są zmiany klimatu na podstawie dostępnej literatury polskiej i zagranicznej oraz połączeniu teorii o regionalnym kompleksie bezpieczeństwa, teorii systemów i teorii adaptacji politycznej państwa. Następnie zostaną rozpoznane sektory specjalistyczne i multidomenowy, które tworzą RKB i ustalone przykłady relacji między państwami w Arktyce stanowiące wzorzec dla poszczególnych sektorów. Kolejno zostanie zidentyfikowany wpływ jaki powodują zmiany klimatu na przystosowywanie się owych relacji sektorowych do nowych warunków środowiskowych, a także analiza kierunków i formy tej adaptacji. Następnym punktem badań będzie sprawdzenie, na podstawie zmian w relacjach międzynarodowych, w jaki sposób poszczególne sektory RKB przystosowują się do zmian klimatu. Później zostaną zaprezentowane wyniki badań dotyczące adaptacji całego regionalnego kompleksu bezpieczeństwa do pojawiających się szans, wyzwań i zagrożeń spowodowanych wpływem zmian klimatu. Zaś ostatnim etapem badań będzie przedstawienie prognozy przewidującej ewolucję RKB w przyszłości wobec dalszego oddziaływania zmian klimatu.